

KONTAKTORGAAN VAN DE VERENIGING VOOR USA EN CANADA FILATELIE

Redactie: A. van Herk Tel. 030.881741
Livingstonelaan 193 - 3526 HD Utrecht
Maart 1985 Nummer 23

ONZE LUSTRUMVIERING

Sneeuw, ijs en onheilspellende weerberichten ten spijt waren er op 12 januari jl. een dikke dertig durvers op onze bijeenkomst in "Pax" in Amsterdam. Dat was twee dagen na de afsluiting van ons derde lustrum en natuurlijk werd daaraan nog even aandacht besteed. Het Bestuur bood niet alleen koffie met cake aan, maar had ook een aantal panelen opgesteld, waarop ons aller prestaties in de afgelopen 15 jaren op het gebied van de filatelie-literatuur waren weergegeven. Dat bleek het Leitmotiv te zijn in een geestig toespraakje van de Voorzitter. Helaas staat onze ruimte niet toe dat woordelijk weer te geven, maar op uitdrukkelijk verlangen van de Vergadering brengen wij hier wat high-lights eruit, ten behoeve van degenen die er niet bij waren.

Spreker koos - hoe kon het ook anders - Indische termen om in het kort de geschiedenis van onze Vereniging te schetsen: enkele dapperen richtten haar op, een paar maal leken de Eeuwige Jachtvelden angstig

dichtbij, maar nu in de leeftijd van een gezonde jonge krijger bereikt! Het lustrumthema "het geschreven woord" was welbewust gekozen, omdat dit het bindmiddel is met onze leden in het land. Meer dan de helft van hen bezoekt onze bijeenkomsten zelden of nooit en voor hen zijn onze publicaties de lifeline met het clubgebeuren. Wat op de panelen stond aangegeven duidde op een activiteit, waarvoor wij ons bepaald niet hoeven te schamen, maar terecht wees spreker erop dat dit kwantitatieve overzicht niets onthulde over de kwaliteit noch over de vraag hoe de leden die beoordelen. Uit het feit dat er zeer weinig kritische geluiden worden vernomen leidde spreker af, dat de redacteurs altijd vriendelijk zijn bejegend, maar wat meer inzicht in de bij onze lezers levende wensen ware hem toch liever. Daar zouden we met ons allen iets aan moeten doen! Van buiten onze kring was er waardering, getuige de drie bekroningen die onze literatuur-inzendingen haalden. De jonge krijger heeft plannen te over. Met name op het gebied van boekenbezit en publicaties. Zo komt er zeer binnenkort een nieuwe catalogus uit voor onze "Nieuwe Wereld Boekerij", die in de afgelopen jaren doelgericht is uitgebreid. Een topper noemde spreker voorts het vertaalproject. Met plezierige regelmaat komen er Nederlandse vertalingen gereed van Amerikaanse werken uit onze bibliotheek. Maar de hoofdprijzen deelde spreker uit aan allen die zich in enigerlei vorm inspannen voor groei en bloei van onze Vereniging: bestuurders, drukwerkverzorgers, veilingmannen, nieuwtjesdienstverleners, allen leveranciers van "extra brandstof". Die brandstof wordt ook aangedragen als giften en materiaal voor onze loterijen, Boekerij en het bestuurswerk. De "stille sponsors" daar-

van ontvingen zijn hartelijke en welgemeende dank. Een dank, die ook uitging naar de Nederlandse Bond, voor genoten faciliteiten en subsidies.

Voor wie 20 jaar is, is het leven een en al feest, zo citeerde spreker tenslotte, en hij verbond daaraan de wens dat dat ook zal gelden voor onze komende vijf jaar. Met aller gewaardeerde medewerking zullen we in 1990 zeker de kracht en de vitaliteit hebben om opgewekt en energiek op ons zilveren jaar 1995 af te stevenen. Als leiddraad daarbij stelde hij voor een motto van Theodore Roosevelt: "Vrijwel het beste wat het leven ons te bieden heeft is de gelegenheid om hard te werken aan taken, die het waard zijn om vervuld te worden."

KORT AMERIKAANS

Al gehoord van PNC's? Nee, geen virussen en ook geen terroristen. Gewoon Plate Number Coils: rolzegels met een plaatnummer erop, zoals wij die tegenwoordig hebben. Sommige daarvan zijn blijkbaar al lastig te vinden, of zelfs uiterst moeilijk. Zoals bijvoorbeeld de nrs. 17 en 18 van de Surrey, de donkerbruine 18c uit de Transportation serie, die nu nog Scottnr. 1906 heeft. Die schijnen de \$ 20.- al gepasseerd te zijn. Even nakijken dus, wie weet!

Sinds 30 oktober 1984 lopen tussen Boston en Washington D.C. "mail only" treinen. Die naar Washington heet "The Mail Express" en die met bestemming Boston "The Fast Mail". Ze doen er zo'n 10 uur over. De USPS gooide er voor beide een bijzonder stempel tegen aan.

Op 17 februari jl. werd het posttarief verhoogd. Binnenlandse brieven van 20 naar 22 cent. De op 23 januari uitgekomen zegel ter ere van de componist Jerome Kern was de eerste met een 22 erop, en zonder c natuurlijk. En als 8e in de serie Performing Artists. Er komt ook een nieuwe Vlag zegel met deze waarde: Vlag boven het Capitool. Als vel-enrolzegel en als automaatboekje. Het boekje zal voor het eerst één rijtje van 5 zegels bevatten, maar die zijn dan wel dubbel zo groot als de vel- en rolzegels. In het zegelbeeld ervan is namelijk de spreuk "Of the People, by the People, for the People" opgenomen.

~~~~~  
 Bij de USPS liep in het eerste kwartaal van 1985 het "YES Project": Youths Exhibiting Stamps. Jongeren konden hun collecties exposeren. In verschillende leeftijds- en ervaringsklassen vielen prijzen te winnen op regionaal, staats- of nationaal niveau. De zes nationale winnaars mogen gratis en geheel verzorgd met twee zelfgekozen volwassenen naar de Ameripex in Chicago, in mei 1986, die de grootste postzegeltentoonstelling aller tijden moet worden in de USA.

~~~~~  
 De komst van supercopieerapparaten, die in verschillende kleuren technisch perfect kunnen kopiëren, gaat de USPS slaap kosten. Het namaken van postzegels wordt te makkelijk! Omdat hetzelfde geldt voor bankbiljetten verricht het Departement van Financiën al uitgebreid onderzoek om hiertegen wapens te vinden. De USPS wacht het resultaat hiervan af. Hij vertrouwt niet alleen op de laag fosfor, want die zal straks óók wel worden nagemaakt. Misschien komen er wel draadjes in het papier, of hologrammen. Ja ja, onze hobby blijft boeien!

~~~~~

De firma, die de Scott catalogi, albums en het tijdschrift Scott's Stamp Monthly uitgeeft, is overgenomen door Amos Press, die ook aleigenaar is van het grote postzegelblad "Linn's Stamp News". De zaak verhuist van New York City naar Sidney OH. In de USA zijn de verzamelaars dolblij, want a) Amos weet iets van onze hobby af en b) nu krijgen zij vast en zeker wél antwoord op hun brieven met vragen en suggesties.

Overigens, in de catalogus van 1985 zijn nu naast Palau ook de Marshall Eilanden en Micronesia opgenomen. De Transportation coils hebben nog de oude nummers, maar deze serie zal worden omgenummerd. Opletten dus!

~~~~~  
 Misschien hebt u het niet gemerkt, maar er is sedert 1 januari een nieuwe Postmaster General, de 66^e in de rij. Hij heet Paul N. Carlin en hij is de opvolger van William F. Bolger. Hij weet er wel wat van, want in 1970 kreeg hij de Benjamin Franklin Award voor zijn aandeel in de reorganisatie en de overgang van het toenmalige Post Office Department naar de huidige USPS.

~~~~~  
 De USPS gaat dit jaar een zegel uitgeven ter ere van Father Junipero Serra, die van 1769 tot 1784 missieposten stichtte in California. De uitgiftedatum is nog onbekend, maar wel staat vast dat het ontwerp veel zal lijken op dat van de Spaanse zegel die op 12 oktober 1984 voor ditzelfde feit verscheen.

~~~~~  
 De USPS heeft de term "First Class Mail" = Post van de Eerste Klasse gedeponneerd als handelsmerk. Om te voorkomen dat particuliere postvervoerders dat begrip ook gaan gebruiken. Het woord moet altijd met hoofdletters F en C worden geschreven. Denkt u daar even aan?

~~~~~


Van de Roberto Clemente zegel Sc. 2097 zijn vijf horizontale strips van 5 gevonden, die verticaal ongetand zijn.

En van de 1c Dorothea Dix, Sc. 1843a, kreeg een geluksvogel aan een loket in St. Louis MO een heel vel van 100 ongetand. Dit is, voorzover bekend, de eerste fout bij een zegel uit de Great Americans serie.

Ook de Volunteer zegel Sc. 2039 is ongetand gevonden.

En de "Flag over Supreme Court" blijft maar variëteiten leveren. Nu weer coils, waarop het Gerechtshof niet zwart is maar blauw, horizontaal ongetande velzegels en gedeeltelijk ongetand gebleven boekjesvelletjes. Het is goed te merken dat Justitia geblinddoekt is...

Het drukken van de Smokey Bear zegels, Sc. 2096, op de nieuwe D-pers was eigenlijk nog een test en daarbij zijn zoveel platen gebruikt dat de nummers voor de offsetkleuren in de dubbele cijfers kwamen. De twee cijfers werden op de velrand afgedrukt op dezelfde ruimte, die anders voor één cijfer wordt gebruikt.

De D-pers is bij het Bureau of Engraving & Printing de enige die in één operatie offset en diepdruk kan leveren. De cilinders voor de offset zijn half zo groot als die voor de diepdruk, zodat ze tweemaal zo snel roteren. Smokey Bear was de eerste, die op deze Duitse pers werd gedrukt. De kinderziekten zijn toch nog zichtbaar, want de kleuren zijn niet geheel sluitend gedrukt. De witte lijn tussen boom en achtergrond was veel dunner bedoeld. Bij het drukken was er wel 80% uitschot. Er gingen er dan ook "maar" 92½ miljoen naar de postkantoren, tegen normaal 115 à 120 miljoen.

Nu drukken ze er de Vlag coils mee...

De Bureau Issues Association brengt dezer dagen de editie 1984 uit van de Durland Standard Plate Number Catalog van de USA. Prijs \$ 12.50, voor BIA-leden \$ 10.-, excl. porto. Deze plaatnummercatalogus verscheen voor het laatst in 1981. Er bestaan plannen om hem voortaan om de 2 jaar te herzien en aan te vullen.

De USPS gaat in oktober 1985 5000 IRT-units (integrated retail terminals) aan de postloketten installeren. In totaal worden dat er ruim 23.000, in drie jaar tijd. Ze werken zo: u komt met uw geadresseerde poststuk, de lokettist legt dat op de unit, die het nauwkeurig weegt, hij tikt een paar toetsen in en daar verschijnt op een scherm, ook voor u zichtbaar, het verschuldigde porto, eventueel in verschillende varianten zoals zee- of luchtpost e.d., zowel in binnenlands als in internationaal verkeer. Opzoeken in dikke boeken afgeschaft. Daarmee worden de \$ 26 miljoen die ermee gemoeid zijn terugverdiend. En met nog meer ingespaarde arbeidstijd, want na afloop dienst levert de unit alle gegevens voor de boekhouding op een staatje. En tariefsverhogingen, zoals die tegenwoordig overal ter wereld, behalve in Nederland, wel willen voorkomen, zitten in een mum van tijd in het IRT-geheugen.

Het hoofdgebouw van de Amerikaanse Post in Washington DC op L'Enfant Plaza bezit nu een Hall of Stamps, waarin tijdelijke exposities worden gehouden en waar allerlei objecten, die verband houden met de aanmaak van postzegels en ook zeldzame brieven, die werden meegevoerd op ruimtevluchten, permanent te bewonderen zijn. Op maandag t/m zaterdag van 9 tot 5 uur. Gratis. Het reisje heen en terug blijft nog even voor eigen rekening.

CANADESE POSTZEGELS MET AFWIJKINGEN
door A. van Hulst

Illustraties op blz 499-502

Wilt u die blz zelf even nummeren?

Tot dusver hebben wij maar weinig aandacht geschonken aan afwijkingen op Canadese postzegels. Het afgelopen jaar waren wij in de gelegenheid hierover een aantal gegevens te verzamelen. Wij deden dat via advertentie-rubrieken. Volledigheid is (nog) niet haalbaar: nieuwe vondsten lijken immers zeer wel mogelijk. Hieronder volgt een naar onze mening al redelijk groot aantal Canadese misdrukken.

249 "Zegel van anderhalve cent". Ontstond door omkrullen van het vel bij het perforeren. Er zouden maar 10 exemplaren van bestaan, afkomstig uit het midden van het verminkte vel.

454 Verschoven verticale tanding.

457 vi Beeld sterk gedecentreerd. Hierdoor ontstond een fosforstreep op de linker zegelrand.

459 Oranjekleurige imitatie (forgery), gestempeld. Gedrukt met fluorescerende inkt. Zonder gom. Is ook gemeld als gestempelde forgery, maar dan gedrukt met niet-fluorescerende inkt op gegomd papier.

460 ci "Dubbeldruk". Imitatie (forgery). Is gemeld als kantzegel met rechte kant.

460 f iii Verschoven verticale tanding.

468 Ongetand verticaal paar.

468a Verschoven horizontale tanding.

502 Verschoven beeld, gedeeltelijk op velrand.

518 Tanding verschoven, waardoor "Canada 6" op de onderrand van het vel staat, in plaats van op de bovenrand.

544 i-ix Een set van 9 verschillende soorten papier met maar 1 fosforstreep in plaats van 2 (Winnipeg tagging).

586 Verticale en kleinere horizontale verschuiving van het beeld, waardoor de 1 in de tanding terecht kwam. Er is ook nog een andere horizontale verschuiving bekend.

586 Van deze zegel zijn ook precancels bekend met slechts 1 fosforstreep.

Ook zijn er nogal eens meldingen van zegels die op de gomzijde zijn bedrukt. Zo ook van deze zegel, die genoteerd staat onder 586i.

587 Horizontale en kleinere verticale verschuiving van het beeld, waardoor "Canada 2" iets te hoog in het beeld staat.

587i Van dit blokje van 4 zijn de onderste 2 zegels grotendeels en de onderste velrand in het geheel niet geperforeerd.

591 Horizontale misperforatie, waarbij de tekst "Canada 6" bovenaan op de zegel staat in plaats van onderaan. Ook staat het beeld enkele millimeters te ver naar links.

591 Bij deze precancel is de tanding zoveel naar rechts verschoven, dat o.a. de C van Canada aan de verkeerde kant kwam te staan.

593 Variant met een "huilende" koningin.

593 De afgebeelde precancel heeft één taggingstreep in plaats van 2. Het beeld staat iets te veel naar links.

593 Van het blokje van 10 (2 x 5) zegels is de helft van de onderste rij van 5 en de daaronder liggende velrand ongetand gebleven.

604 Behalve dat de perforatie duidelijk te veel naar links is uitgevoerd, heeft het hibrite (= fluorescerend) papier slechts 1 taggingstreep.

604aH Ongetand horizontaal paartje op hibrite papier. Ook bekend op mat papier.

605 "Kiss print" dubbeldruk van "Canada 10". Deze dubbeldruk kwam ook voor op een ongescheiden rolzegelblokje van 4.

605 Horizontaal paar met tweemaal een dubbele verticale tanding.

704 Is gemeld zonder tagging, doch met aan de tanding sporen van tagging, die aan de perforernaalden was achtergebleven. Ook is er sprake van dubbeldruk bij de tekst "Silver 25" op het lint over de schouder.

713 Kleurverschuiving van het koninginnekopje naar boven. Vergelijk met het normale zegelbeeld dat rechts is afgebeeld.

715 Misperforatie, waardoor het beeld te hoog staat en bijvoorbeeld het getal 14 door de tanding boven en onder is aangesneden.

715 Gemeld als aan de gomzijde bedrukt.

727 Verschoven druk: "Canada" in het midden en "2 dollar" rechts in plaats van links.

727 Verschoven druk: "Canada" en "2 dollar" gedeeltelijk in de onderrand, kort boven de tandinglijn.

729 Rolzegel met naar rechts verschoven beeld. Hiervan is ook een ongescheiden verticaal rolzegelpaar bekend met een streep tussen de beelden.

729a Ongetand en ongescheiden blokje van 4 rolzegels.

741 Verschoven verticale tanding met als resultaat één fosforstreep.

741 Op de bovenste zegel van dit verticale paar is de rechter poot van de N in CANADA gebroken. De onderste zegel is normaal.

790 Verschoven verticale tanding. Het getal 17 is versneden.

790 Verschoven horizontale tanding. Idem.

790 "Bliksemstraalvariëteit". Groene drukvlek boven de centrale toren (zie pijltje).

929 Kleurverschuiving.

Al enkele malen werd op onze Ontmoetingsdagen gesproken over afwijkingen op zegels van de USA. Gemeld werd, dat er zeer veel van zulke afwijkingen bekend zijn en dat er heel wat voorkomen, die voor de liefhebber wel betaalbaar zijn.

249

454

457 vi

459

460 ci

460 f iii

468

468a

502

502

544
I-IX

518

1973 "CARICATURE" ISSUE

586

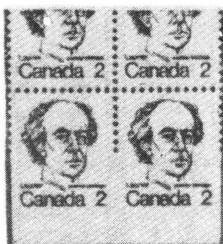
586

587

591

587i

591

593

604a H

604

593

593

605

605

713

704

715

715

727

727

729

741

741

729a

790

790

790

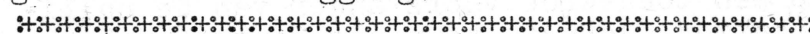
929

Daarom is het beter dat u eerst even stevig gaat zitten, voordat u kennis neemt van de nu volgende mededeling.

De ongeveer 40 hierboven besproken Canadese afwijkingen kostten, volgens aanbiedingen van begin 1983, 2750 Canadese dollars. Maar u hoeft nog niet te wanhopen als u op dit gebied aspiraties koestert, want 2/3 deel ervan, in casu 26 stuks, kostten volgens dezelfde aanbieding goed 350 Canadese dollars. Toch nog een aardig bedrag, als u thuis niet over een keldertje beschikt waar u af en toe eens wat slijk der aarde kunt opscheppen!

Het leek ons dan ook nuttig u van deze informatie te voorzien, want je weet het maar nooit: misschien komt u vroeger of later eens iets tegen.

Overigens zijn er nog wel meer van zulke afwijkingen op de markt, met name op het gebied van de tagging.

In het verlengde van het bovenstaande artikel kunnen wij u de verheugende mededeling doen dat onze bibliotheek is uitgebreid met een Nederlandse vertaling van het aardige en informatieve boekje op dit gebied van Dr. Stanley B. Segal: "Errors, Freaks and Oddities on U.S. Stamps". Bij ons heet het "Fouten, Ongelukjes en Rariteiten bij Postzegels van de USA". Het geeft een goed inzicht in de vele oorzaken die tot afwijkende zegels kunnen leiden.

Het is helemaal niet zo gek dat de Amerikaan in zijn zucht tot praktisch afkorten bij de aanduiding EFO-collector terecht kwam. Vast en zeker trok hij een parallel met de UFO's, de unidentified flying objects, die wij de vliegende schotels plegen te noemen. Graag verzekeren wij u dat EFO's minstens zo mysterieus en boeiend zijn als UFO's!

DE BLACK JACK
door A. van Hulst

In het vorige nummer beloofden wij u het vervolg op het artikel over de Black Jack, dat vijftien jaar geleden werd geschreven door C.V. ten Brink. Hier is het!

"ONZE UNIE, ZIJ MOET BEWAARD BLIJVEN"

President Jackson hief deze toast aan in een kritieke periode, tijdens een Jefferson Day diner in 1830. Tot op dat moment wist niemand hoe de President, afkomstig uit Tennessee, dacht over de "nullification", de opvatting dat een Staat federale wetten, waarmee zij het niet eens was, ongeldig kon maken. Terwijl Jackson deze historische uitspraak deed waren zijn ogen strak gericht op een toegewijde voorstander van de nullification, John Calhoun uit South Carolina, toen vice-president van de USA. Calhoun had niet meer verbaasd kunnen zijn geweest als hij was gearresteerd.

Jacksons uitspraak werd als het ware een strijdkreet in het lange gevecht tegen de afscheiding van de zuidelijke Staten. Maar het was vergeefs: in 1861 begon de Burgeroorlog. Het was te begrijpen dat de Posten van de USA deze zuidelijke voorvechter voor de Unie de toen nog opmerkelijke eer bewezen zijn portret op een postzegel af te beelden.

Ook de zegel werd opmerkelijk. Deze zwarte Jackson van 2 cent uit 1863 had distinctie. Tientallen jaren lang bleef hij populair, hij werd gehamsterd, bestudeerd en gestolen. Belangrijke collecties zijn ervan opgebouwd en van H. Atherton, een der eerste specialisten, kreeg hij de naam waaronder hij nu

algemeen bekend is: de "Black Jack" (Zwarte Jaak lijkt niet zo'n geslaagde vertaling). De mystiek begon al met het opvallende uiterlijk. Hij werd "de zegel met alleen maar een hoofd" genoemd. Het gelaat van Old Hickory (zoiets als Bonestaak, of Ouwe Taaie, de bijnaam van Jackson) vult het hele ontwerp. De nodige postgegevens zijn langs de bovenkant en in de hoeken geperst. Wat was de reden daarvoor?

a) De zegel was nodig voor het nieuwe tarief van 2 cent voor "drop letters": plaatselijk bezorgde brieven. De richtlijnen, die Washington DC aan de National Bank Note Company zond, luiden: de zegel moet zoveel mogelijk verschillen van de gangbare, zodat hij makkelijk te onderscheiden is, nog afgezien van de kleur.

Dat vroeg niet alleen om een nieuw zegelbeeld (tot 1863 waren alleen zegels met Washington, Franklin en Jefferson uitgegeven), maar ook om een nieuwe benadering.

Het ontwerp met Jackson voldeed aan deze eisen. Het leek uitgesloten dat die strenge gelaatstrekken en dat witte haar verward konden worden met welke andere zegel dan ook.

b) Verder was het van belang dat de National Bank Note Company nog een gravure van Jackson in zijn kluis had. Het was een grote, die in 1860 was gebruikt voor een bankbiljet van \$ 1000 voor de Geconfedereerden en een biljet van \$ 5 voor Maryland.

De achtergrond werd weggetrimd en het beeld tot postzegelformaat verkleind. De graveur was Joseph Ourdan. Het ontwerp was ontleend aan een miniatuurportret op ivoor, dat John W. Dodge in 1842, drie jaar voor Jacksons dood, in de "Hermitage", het landgoed van Jackson, had gemaakt. Het was in de jaren 1850 ook gebruikt door de firma Danforth, Bald & Co, graveurs en drukkers, voor verscheidene andere bankbiljetten. Een refe-

rentiewerk, een schilderij van K. Kellogg uit 1840, hielp het nieuwe ontwerp verwezenlijken.

De zwarte kleur lijkt nu een onvermijdelijke keuze. Maar voor het drukken begon werden enkele kleurproeven gemaakt, o.a. in 4 verschillende tinten rood, 3 tinten blauw, 2 groen en zelfs een gele. Maar het is zwart geworden en daarvan zijn enige variëteiten te noteren, zoals grijs zwart, diep zwart en groenig zwart.

Officieel werd de Black Jack op 1 juli 1863 (eerste dag van de slag bij Gettysburg) uitgegeven, maar de vroegst bekende afstempling is van 2 juli. De zegel werd veel gebruikt, want 2 cent was niet alleen het tarief voor bezorg-brieven, maar ook voor de eerste 4 ounces van 2de en 3de klas post en voor circulaires. Dit bezorgtarief van 2 c leidde tot veel gemopper. Voorheen was dat tarief 1 c geweest naast het porto van 1c. Het tarief van 2 c gold nu voor alle postkantoren, of die de brieven nu wel of niet bezorgden. Omdat het grootste deel van de kantoren geen besteldienst had, begonnen de klanten te klagen dat ze moesten betalen voor iets wat ze niet kregen. In 1865 stelde het Congres voor kantoren zonder bezorging toen weer het tarief van 1 cent in.

Zes jaar lang zag men de Black Jacks op de poststukken. Meer dan 250 miljoen werden er van gedrukt en de zegel is tot in onze dagen niet schaars.

Het al gesignaleerde feit van de centrering wordt ook wel toegeschreven aan een samenspel van de smalle marges tussen de zegels en een ongelijkmatige krimp in het papier tijdens het drogen (natte druk).

De voornaamste oorzaak van de vele variaties van de Black Jack, die verzameld kunnen worden, was de gedurende korte tijd gebruikte uitvinding "grill".

De grootste zorg van de Postautoriteiten was in die tijd, dat het publiek de zegels opnieuw zou gebruiken door er de stempels van te verwijderen. Het leek erop, dat de "grill" daarvoor de remedie was. Zie hiervoor het artikel "U.S.A.-Postzegels van de Grill" in Usca Post no 11, blz 210-220.

Van de 11 gegeven mogelijkheden werden er bij de Black Jack vier toegepast. De meest schaarse is de "D grill" (12x14 mm), waarvan er 200.000 zijn uitgegeven. De meest voorkomende is de "F grill" (9x13 mm), met 50 miljoen stuks.

Het probleem met de grills was dat de kleine de papiervezels niet genoeg braken om de stempelinkt te laten binnendringen en de grote, vooral als ze zich over de hele zegel uitstrekten, de geperforeerde zegels te veel verzwakten, waardoor het afscheuren lastig werd en tot scheuren leidde. Na vijf jaar werden de grills afgeschaft.

Het zoeken naar een onuitwisbare afstempling leidde tot andere interessante variëteiten van de Black Jack.

Een daarvan was het Francis Patent, genoemd naar Dr. S.W. Francis, die op het idee kwam om het papier in een alkalische oplossing te drenken, waardoor het bruin werd. De afstempling van de zegels gebeurde door een lichte aanraking met een in zuur geweekt sponsje, dat aan de duim van de postbeambte was bevestigd: de zogenaamde "acid cancellation", afstempling met een zuur. De chemische reactie veroorzaakte een blauwe plek op de zegel. Een paar duizend Black Jacks en 3 cent Washingtons werden op deze manier geprepareerd en er werd een proef mee genomen in Newport, Rhode Island. De postmaster van die stad schreef aan Dr. Francis: "Na zorgvuldige en systematische proeven voel ik mij verplicht U hierbij de bruikbaarheid van Uw vinding te bevestigen." Een nogal on-

handige verklaring, want het lastige proces werd nooit in gebruik genomen.

Een andere uitvinder, Henry Lowenberg, vroeg octrooi op een plan om zegels te drukken op goldbeaters skin, zoiets als goudpletters folie. Dat was doorzichtig papier, waarop het zegelontwerp aan de achterkant spiegelbeeldig werd gedrukt, zodat de afbeelding door het papier heen in normale stand zichtbaar was. Over het beeld aan de achterkant kwam de gomlaag, zodat het werd vernietigd als de zegel van het papier werd verwijderd. Ook van dit experiment kwam niets terecht, en daarvoor mogen de verzamelaars dankbaar zijn!

Tenslotte kwam er nog een Black Jack variëteit toen de Postdienst al zijn vroegere zegels herdrukte voor de Eeuwfeest Expositie van Philadelphia in 1876. Deze herdrukken waren ook in Washington te koop. Voor de Black Jacks werd een gloednieuwe plaat gebruikt en ze zijn te identificeren aan hun diepzwarte kleur, scherpe afdruk, op hard, wit papier zonder grill, en hun witte gom. (Zie ook het artikel van Ten Brink).

Er werden slechts 979 van deze zegels verkocht en exemplaren van topkwaliteit doen tegenwoordig minstens \$ 3.000.-

Van alle plaatvariëteiten is de "Atherton shift", een double transfer, de beroemdste. Van de 4 of 5 bekende exemplaren werd er in 1975 op een veiling een verkocht voor \$ 6750. Voorts zijn er drievoudige transfers, zegels met 2 en 3 stippen, met een ster op de wang, aan beide zijden bedrukt, en nog andere variëteiten.

De zegel is ook gehalveerd gevonden, zowel horizontaal, verticaal als diagonaal. Daarmee betaalde men het verlaagde tarief van 1 cent van ná 1865 en, samen met een normaal exemplaar, het eerste klas briefporto van 3 cent. Deze gehalveerde zegels zijn

nimmer officieel geautoriseerd, maar tot 1873 werden ze ook niet onwettig verklaard. Ook de fantasiestempels vormen een dankbaar jachtgebied. De zegels waren namelijk in omloop in een tijd, waarin postmasters van kleine stadjes zich amuseerden met het zelf kerven van bijzondere stempels in kurk of hout. En de Black Jacks komen voor met afstempelingen die schilden, sterren, doodshoofden, geometrische figuren, initialen, vrijmetselarij-emblemen, ankers, bladeren, bijen en zelfs een lachende ezel vertonen. En dat alles in een groot aantal kleuren. De pionier van het Black Jack-specialisme Atherton bestudeerde in zijn leven meer dan 100.000 exemplaren en hij had er 5.000 in zijn eigen collectie. Hij bezat alles, van een verticaal gehalveerde zegel op een drop letter (stadsbrief) tot een poststuk met 21 stuks plus een 3 cent van 1861 om de porto naar Hongkong te frankeren, en verder het enige complete plaatproef vel à 200 stuks. Dit ongetande vel, van plaat 28, de eerste van de 7 Black Jack-platen, werd na Athertons dood verkocht, in blokjes gesplitst en in die vorm doorverkocht.

Een andere specialist, Henry W. Mill, maakte vooral een punt van de centrering en vele van de bijna 2000 Black Jacks die hij in de jaren 1930 bijeenbracht waren superieur van kwaliteit.

Toen deze collectie werd opgedoekt, zo vermeldt Lester Brookman, werden de minste exemplaren voor het dubbele van de cataloguswaarde of meer verkocht en één bijzondere zegel ging voor meer dan het honderdvoudige in andere handen over.

Harry F. Allen zag in 1952 een verzameling Black Jacks, raakte er verrukt van en verzamelde daarna niets anders meer. "Hij bouwde zijn collectie zegel voor zegel, briefstuk voor briefstuk, op", schreef Maryette

Lane (die de curator was) in een boek over deze collectie, dat een baken is geworden in het filatelistisch onderzoek.

In 1965, een jaar na Allens overlijden, werden de zes delen, die hij zo nauwgezet had gevuld met Black Jacks, gestolen uit het huis van Mrs Lane in Florida. De zes delen waren daar om gefotografeerd te worden voor een serie artikelen, die Mrs Lane aan het schrijven was.

Er werden vier verschillende voetafdrukken rond haar huis gevonden.

Bijna 5 jaar later, in 1971, werd ongeveer 2/3 deel van de collectie teruggevonden in Los Angeles, bij een plaatselijke handelaar die het had gekocht van iemand uit Chicago voor \$ 9.000.-

"Alleen op mijn trouwdag was ik gelukkiger, zo blij was ik toen ik van die vondst hoorde," zei Mrs Lane, "want de Black Jacks waren mijn tweede liefde."

Kort daarna dook de man uit Chicago op en leverde nog een gedeelte in bij de F.B.I., met de mededeling "dat hij had begrepen dat het om gestolen goed ging."

Ofschoon er bewijzen in overvloed waren, dat deze man uit Chicago als heler was opgetreden voor de inbrekers, werd hij daar nooit van beschuldigd, tot teleurstelling van Mrs Lane. In plaats daarvan mocht hij schuld bekennen in een aanklacht over gestolen munten, waarvoor hij 60 dagen gevangenisstraf en \$ 5.000.- boete kreeg.

Na zijn dood kwamen er nog wat stukken, die aan Allen hadden toebehoord, uit zijn bankkluis te voorschijn. De inbrekers zijn nooit gearresteerd.

Mrs Lane, die voorzitter was van de "diefstal commissie" van de American Philatelic Society, verklaarde dat zij had gehoopt, dat het gebeurde met de Black Jacks van Allen een precedent, een mijlpaal zou worden,

in het belang van de gehele filatelie. Het was de eerste gestolen collectie, die ooit in zijn geheel op microfilm was vastgelegd. En als dit feit in de rechtszaal duidelijk naar voren was gekomen en de heler daarop was veroordeeld, zou dat de verzamelaars hebben aangemoedigd om hun waardevolle zegels te laten fotograferen om zo toekomstige dieven af te schrikken.

Enkele poststukken van Allen kwamen in Londen en in München boven water en in New York werd een plaatblok van 8 gevonden, dat was afgescheurd van Allens oorspronkelijke blok van 12.

Al het terechtgekomen materiaal werd ingeleverd bij de verzekeringsmaatschappij, die na de inbraak een vergelijk met de weduwe Allen had gesloten. Aangenomen moet worden dat de collectie naar alle windstreken is verkocht.

Een belangrijk stuk, dat nooit gevonden is, was Allens complete vel van 100 Black Jacks, één van de slechts twee, die ooit te voorschijn waren gekomen.

Nog een bijzonderheid van de Black Jack is dat ook de Geconfedereerden beslag legden op Jackson voor hun zegels en met hun uitgifte de Unie zelfs meteen jaar versloegen. In maart 1862 kwam de gesteedrukte groene zegel van 2 cent (voor bezorging) met het portret van Jackson uit. In mei daarop produceerde de Confederatie een roodbruine zegel van 2 cent, met gebruikmaking van hetzelfde Dodge-Danforth portret van Jackson, dat twee maanden later op de Black Jack van de Unie zou verschijnen. Niemand heeft ooit een bevredigende verklaring voor dit toeval kunnen geven, al kwam Frederick Halpin, de graveur van de Confederatie, uit New York en had hij de zelfde portretbronnen kunnen raadplegen als de graveur van de Black Jack. De Postautoriteiten van de Confederatie be-

schouwden Jackson puur als een zuiderling en zij zagen geen ironie in het feit, dat hij tot zijn dood in 1845 een verdediger van de Unie bleef. De toost, die hij in 1830 op de Unie had uitgebracht, was geen holle frase geweest. Toen South Carolina twee jaar daarna aanstalten maakte om een tariefwet, die het verafschuwde, ongeldig te verklaren, gaf Jackson een proclamatie uit. Hij stuurde kanonneerboten naar Charleston en sprak er grimmig over om legerstroepen te sturen en verraders op te hangen. Dat bleek voldoende te zijn om de extremisten af te schrikken.

Andrew Jackson, voor een postzegel van de Confederatie een merkwaardige keus, maar voor de USA een man om in ere te houden tijdens de trieste Burgeroorlog, die werd uitgevochten om zijn geliefde Unie te behouden.

*****

(PORTVRIJDOM)

In de aanhef van zijn artikel in de vorige Usca Post over de portvrijdom van Amerikaanse presidentsweduwen zegt de schrijver op blz 473: "Ook in ons land hebben leden van de koninklijke familie portvrijdom." En dat bezorgde hem een reactie van ons lid de heer Briel, die uit de doeken deed dat de in 1850 aan het Koninklijk Huis verleende vrijdom is afgeschaft toen de financiële verhouding tussen het Huis en het Rijk werd gewijzigd. Sinds 2 november 1971 staan in de diverse paleizen vijf Pitney-Bowes frankeermachines en die worden gebruikt ook, al plakt men er blijkbaar toch nog wel eens een postzegel, want de heer Briel heeft zulke stukken in zijn verzameling.

De schrijver vond dat u dit ook moest weten. Vandaar deze aanvulling, met dank aan de heer Briel! Zet u op blz 473 even een verwijzing naar deze aanvulling?